

Ontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf

SAMENVATTING

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024¹ stelt dat Vlaanderen smaakmaker en voortrekker moet worden op het vlak van toepassingen in de nieuwe data-economie en artificiële intelligentie. In het relanceplan Vlaamse veerkracht² van 26 september 2020 wordt daartoe de oprichting aangekondigd van een Vlaams Datanutsbedrijf. In de Beleids- en begrotingstoelichting³ bij de begrotingsopmaak 2021 werd aan het agentschap Digitaal Vlaanderen gevraagd om de oprichting van dit Vlaams Datanutsbedrijf voor te bereiden.

Het stimuleren van het delen van data over de grenzen van publiek-privaat heen, is al geruime tijd een prioriteit in Vlaanderen. Omdat **Open Data** vanaf begin jaren '2000 een prioriteit is van de Vlaamse overheid, worden vandaag meer dan 7.000 datasets van de overheid gedeeld met de private sector. Met de opkomst en het succes van **data-platformen** sinds een tiental jaar neemt het belang en de waarde van data voor overheid, bedrijven en organisaties hand over hand toe.

We staan vandaag opnieuw op een kantelpunt. De **uitdagingen** die de digitale transformatie met zich meebrengen voor de maatschappij vragen naar het verhogen van kwaliteit en interoperabiliteit van data, naar het omgaan met de opkomende innovatieve sensordata, naar het vlotter laten stromen van data ten behoeve van een meer geautomatiseerde dienstverlening, naar meer regie en controle door de burger en ondernemer en naar een meer privacy versterkende datadeling als het gaat over persoonsgegevens.

Door te pionieren in de veilige technologie van **persoonlijke datakluisen** wil Vlaanderen inzetten op een versterking van de privacy van haar burgers en tegelijk het vlotter laten stromen van data. Daarbij moeten oplossingen breder dan de contouren van een overheid, bedrijf of economische sector kunnen gaan.

Door datadeling meer vanuit een **keten- of ecosysteembenadering** aan te vliegen over de grenzen van overheid of private sectoren heen, wil de Vlaamse Regering verder bouwen op goede praktijken waarmee Vlaanderen op dit vlak heeft gepioneerd.

Het Kabel- en Leidinginformatie (KLIP) systeem is bijvoorbeeld een publiek-private samenwerking die het kosten delend uitwisselen van gevoelige kabel- en leidinginformatie mogelijk maakt. Het KLIP is meer dan een technisch platform, het is een digitaal ecosysteem dat draait op juridische, organisatorische en financiële afspraken tussen publieke en voornamelijk tussen private partners.

¹ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2019-2024>

² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/relanceplan-vlaamse-regering-vlaamse-veerkracht>

³ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1613798>

Om de goede praktijken van KLIP navolging te doen krijgen in andere domeinen, sectoren en voor andere types van data, ontbreekt het aan een neutrale derde partij die de **brug tussen publieke en private data** kan vormen en van daaruit nieuwe datagedreven ecosystemen in Vlaanderen kan helpen ontwikkelen.

De oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf is daarom een **logische volgende stap** die de Vlaamse Regering zet in de evolutie van Open Data naar het samen veilig data delen.

De opdracht van het Vlaams Datanutsbedrijf is **complementair** aan die van Digitaal Vlaanderen dat verder de 'one-stop-shop' op vlak van digitalisering gericht op de publieke sector in Vlaanderen blijft opnemen. Het Vlaams Datanutsbedrijf neemt een **ondersteunende en faciliterende rol** bij de ontwikkeling van datagedreven ecosystemen in de private sector.

Het Vlaams Datanutsbedrijf wil de **privacy van de Vlaming versterken** door in te zetten op een actief toestemmingsbeheer die de burger meer bewust maakt van het delen van data en de mogelijkheid biedt om digitaal meer proportioneel data te delen dan vandaag bij de analoge datadeling op papier.

Het Vlaams Datanutsbedrijf wordt geconcipeerd als een privaatrechtelijke entiteit, buiten het bestuursdecreet, en zal de vorm aannemen van een **Naamloze Vennootschap (NV)**. Het bedrijf heeft een publiekrechtelijke basis en taakstelling maar kan ook andere activiteiten ontwikkelen die daarmee verenigbaar zijn.

Dit ontwerp van decreet voorziet in de (machtiging aan de Vlaamse Regering tot) oprichting van een Vlaams Datanutsbedrijf. Dit Vlaams Datanutsbedrijf zal de nodige taken en activiteiten ontplooiën om data vlot en veilig te laten stromen en een data-markt in de hand te werken, om op die manier de Vlaamse data-economie op een duurzame wijze te ondersteunen. Het Vlaams Datanutsbedrijf zal daarbij onder meer initiatieven nemen om (1) data beter vindbaar te maken, interoperabel beschikbaar te maken en data-samenwerking te faciliteren, (2) dienstverlening aan diverse actoren te bieden om de waarde van data te verhogen, de data-infrastructuur en data-vaardigheden in Vlaanderen uit te bouwen en de ontwikkeling van publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosystemen te ondersteunen en te realiseren en (3) mee te bouwen aan een datagedreven ecosysteem van datakluisen die burgers de regie verlenen over de eigen data. In het kader van die ruime doelstelling wordt het Vlaamse Datanutsbedrijf ook belast met diverse taken van algemeen belang. De oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf sluit o.m. aan bij het Vlaams Regeerakkoord 2019-2014, het Relanceplan "Vlaamse Veerkracht" van de Vlaamse Regering en het Programma Vlaanderen Radicaal Digitaal II en vormt mede de uitvoering van de in dit verband opgenomen ambitie om in te zetten op digitalisering als speerpunt voor innovatie en economische ontwikkeling.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

In het relanceplan "Vlaamse Veerkracht" dat op 26 september 2020 door de Vlaamse Regering is goedgekeurd, is digitale transformatie één van de zeven speerpunten. Daarbij mikt de Vlaamse Regering op een groeistrategie die van Vlaanderen een leidende en toonaangevende data-economie en -samenleving maakt.

Met de oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf zet de Vlaamse overheid de volgende logische stap in de evolutie van open data naar meer samen veilig data delen.

Het open data beleid heeft op veel belangstelling van de Vlaamse en lokale overheden kunnen rekenen en heeft geleid tot een waardevol aanbod van ruim 7.000 datasets. Bedrijven maken hier graag gebruik van om hun dienstverlening naar hun eindgebruikers toe te optimaliseren en brengen data van de overheid in in hun data-platformen. Data stroomt dankzij open data en de opkomst van data-platformen vlotter binnen de contouren van een organisatie.

De vraag is hoe het nu verder gaat. Er liggen stevige uitdagingen in het verschieft die gezien moeten worden in de context van een sterk toenemende relevantie van data voor overheid, bedrijven en samenleving.

Burgers verwachten bijvoorbeeld steeds vaker een meer gepersonaliseerde dienstverlening van bedrijven maar het vertrouwen dat burgers hebben in het veilig en gelimiteerd digitaal delen van persoonsgegevens met bedrijven is onvoldoende. Een andere uitdaging volgt uit de opkomst van sensoren in combinatie met een uitrol van 5G in Vlaanderen. Deze kondigt een vloedgolf aan innovatieve real time data aan waarvoor de bestaande data-platformen vandaag niet zijn uitgerust.

Open data hebben daarnaast geleid tot de beschikbaarheid van meer data voor de bedrijven maar er leven bijvoorbeeld sterke vragen rond een hogere vindbaarheid, kwaliteit en interoperabiliteit van data. Andere vaststelling is dat sectoren en bedrijven net als de overheden in Vlaanderen een steeds complexer wordende digitale transformatie moeten aanvliegen en dat dit de draagkracht van grote organisaties steeds vaker overstijgt.

Daartegenover staat het enorme potentieel van de nieuwe data-economie. In de context van de EU27 bedroeg haar totale waarde in 2019 een bedrag van 325 miljard euro (2,6% van EU BNP). De Europese Commissie verwacht dat de data-economie in 2025 flink aangroeit tot een waarde van 550 miljard euro. Het is daarom voor Vlaanderen een belangrijke uitdaging om een koppositie in Europa na te streven in deze nieuwe digitale economie.

De behoefte om gezamenlijk vanuit datagedreven ketens of ecosystemen de

hierboven geschetste uitdagingen op te nemen is niet nieuw. De Vlaamse overheid pionierde reeds eerder in het faciliteren van publiek-private en private datadeling met het digitale systeem rond Kabels en Leidingen Informatie (KLIP). Dat deelt gestandaardiseerde en vertrouwelijke geodata rond ligging van kabels en leidingen over de grenzen van publiek en privaat heen met het oog op het voorkomen van graafschade. De partners van het KLIP ecosysteem koppelen hun centrale data-platformen op basis van open standaarden aan het KLIP, bundelen op die manier hun krachten en data en brengen zo een duidelijke maatschappelijke meerwaarde tot stand. Het KLIP is kostendekkend op basis van de duidelijke efficiëntiewinsten die het realiseert in de bedrijfsvoering van elke deelnemer aan het ecosysteem.

De Vlaamse Regering wil ten behoeve van de ontwikkeling van de Vlaamse data-economie en de versterking van het vertrouwen van burgers in het delen van data met bedrijven, in het KLIP en andere voorbeelden van datagedreven ketens of ecosystemen meer navolging zien krijgen in andere sectoren en met andere type van data. In het bijzonder moet het meer samen en veilig delen van persoonsgegevens in ecosystemen samen met de privacy van de burger versterkt kunnen worden. Dat laatste door digitaal het data delen op een "need-to-know" basis te faciliteren. Het vertrouwen van de burger in data delen met bedrijven verhogen, kan enkel door ze terug de controle over de eigen data te geven en digitaal meer gelimiteerd data te delen dan op de analoge manier.

Als burgers vandaag persoonsgegevens, in beheer bij de overheid, wil delen met een bedrijf, moet de burger noodgedwongen zelf de draaischijf van die informatie vormen. Het adres van een burger is bijvoorbeeld zowat het meest gedeelde gegeven dat een burger op veel verschillende plaatsen digitaal invult en achterlaat, zonder nadien nog enig vat te hebben op wat met die gegevens gebeurt. Of ze in het geval van een verhuis actueel te houden.

Dezelfde problematiek doet zich voor als de overheid in haar (authentieke) gegevensbronnen niet over de meest actuele data beschikt en bijgevolg bijkomende gegevens moet opvragen bij de burger. Bijvoorbeeld in het kader van de manuele alarmbelprocedure in het kader van de zorgtoeslag van VUTG (Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid), moet de burger bij gebrek aan authentieke gegevensbron met actuele loongegevens zijn actueel inkomen zelf bewijzen aan de hand van loonfiches. Opnieuw is de burger noodgedwongen de draaischijf waarlangs data gedeeld wordt, zonder dat de data bij die burger ontstaan of beheerd worden.

Deze uitdagingen aanvliepen door het ontwikkelen van nieuwe datagedreven ecosystemen, vraagt nieuwe concepten rond het delen van persoonsgegevens.

De nieuwe technologie van persoonlijke datakluisen in combinatie met een datasluis, brengen de burgers terug in regie over hun eigen gegevens en kunnen ze kiezen welke data ze delen met welke organisaties voor welke periode. Met het relanceproject VV076 'Zelfbeheerde identiteit' wil de Vlaamse overheid maximaal inzetten op deze nieuwe privacy versterkende technologie.

Datagedreven ecosystemen draaien niet enkel op data en technologie. Goede afspraken zijn cruciaal. Wie deelt welke data en wie mag welke data waarvoor gebruiken aan welke kost? Hoe kunnen partners in een ecosysteem investeringen delen en samen zorgen dat deze duurzaam en zelfbedruipend zijn? Naast

technische contracten, moeten partners van een datagedreven ecosysteem het dus ook eens worden over organisatorische, juridische en financiële afspraken.

De Vlaamse Regering wil de geschetste uitdagingen in de evolutie van open data naar samen veilig data delen kunnen aangaan. Om dit succesvol te kunnen doen, moet er een veilige en duurzame brug gebouwd worden tussen de data van de overheid en data van de burger of ondernemer. Alleen een neutrale derde partij kan deze brugfunctie tussen publieke en private sector enerzijds en de private sector onderling anderzijds opnemen. Zo kan Vlaanderen de privacy van de burgers versterken en zowel de publieke als de private sector van de nodige datadeling voorzien zodoende zo volledig mogelijk geautomatiseerde en gepersonaliseerde diensten voor de burger te kunnen realiseren.

De oprichting van een Vlaams Datanutsbedrijf past in het relancebeleid van de Vlaamse Regering en is in de evolutie van het open data beleid en de opkomst van data-platformen een volgende logische stap.

Het Vlaams Datanutsbedrijf zal daarom inzetten op de volgende opdrachten:

- De versterking van privacy van de burger en het zorgen voor een hoger bewust zijn voor wat betreft het delen van data. Door middel van de nieuwe en veilige technologie rond persoonlijke datakluisen in combinatie met een actief toestemmingsbeheer voor burgers en ondernemers, kunnen we digitaal een meer gelimiteerde en proportionele datadeling organiseren in vergelijking met de analoge manier. We geven hierbij de controle over de eigen data terug aan de burger.
- De ontwikkeling van een state-of-the-art en innovatief platform voor datadeling. Een Software-as-a-Service aanbod (SAAS) voor persoonlijke datakluisen wordt via partners in de markt gezet. Een Vlaamse datavindplaats brengt het data-aanbod over de grenzen van publiek-privaat heen in kaart en stimuleert kostendelend hergebruik van data binnen de wettelijke kaders.
- De ontwikkeling van nieuwe datagedreven-ecosystemen. Door data vanuit ketens over de grenzen van publiek-privaat of over de grenzen van private sectoren heen te benaderen, stromen data vlotter en kunnen investeringen en onderhoudskosten gedeeld worden. Om de investeringen duurzaam te houden, wordt gesteund op een positieve business case om uitgaven te verantwoorden.

Deze opdrachten zijn complementair ten aanzien van de opdracht van Digitaal Vlaanderen:

- Het begeleiden van de digitale transformatie van de Vlaamse overheid en de lokale besturen blijft de opdracht van Digitaal Vlaanderen. Het Vlaams Datanutsbedrijf kan deze opdracht van Digitaal Vlaanderen aanvullen en versterken specifiek voor de publiek-private en private datadelingsinitiatieven.
- Digitaal Vlaanderen blijft de 'one-stop-shop' voor de Vlaamse instanties voor wat betreft de digitalisering gericht op de publieke sector.

Het Vlaams Datanutsbedrijf neemt een ondersteunende en faciliterende rol op ten aanzien van het vlotter laten stromen van data in de private sector en de

datagedreven interacties die de private sector heeft met de overheden in Vlaanderen.

De Sociaal Economische Raad Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse universiteiten (VLIR) roepen recent de Vlaamse Regering op om steviger te investeren in de standaardisering en ontsluiting van overheidsdata. Er is sprake van vier dringende werven, waaronder de vindbaarheid, kwaliteit en beschikbaarheid van de data maar ook een cultuuromslag rond het delen van data. De meest zinvolle invulling van deze vier werven – gezien de context van de sterk toenemende relevantie van data voor overheid, bedrijven en samenleving - gebeurt publiek-privaat. Het Vlaams Datanutsbedrijf zal hier als onderdeel van het plan Vlaamse veerkracht een stuwende rol in opnemen.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De noodzaak voor een Datanutsbedrijf is al een tijd voelbaar in de markt en in sectoren zoals logistiek, financiële sector, kleinhandel, mobiliteit en IoT-data (Internet of Things, of: sensordata van slimme toestellen en wearables). De nood om data te delen is groot maar het ontbreekt aan een data-verkeerswisselaar tussen de spelers. Hoewel er in het verleden al een aantal initiatieven genomen zijn om hieraan tegemoet te komen (o.a. binnen de telecomsector en de nutssector), slaagt de markt er op dit ogenblik nog niet in om dit succesvol te realiseren. Dat heeft veel te maken met het gebrek aan vindbaarheid en interoperabiliteit van (gecombineerde) datasets alsook een combinatie van gebrek aan vertrouwen en afwezigheid van een veilige omgeving om tussen bestaande spelers samen te werken rond concurrentiegevoelige data. De beschikbaarheid en de inzetbaarheid van de data is op die manier onvoldoende gewaarborgd, wat innovatie vandaag afremt.

Verder blijkt uit de "Digimeter" studie van Imec wel dat er een groeiende databewustwording speelt in de markt ¹:

- 67% van de Vlamingen stoort zich aan het gebrek aan transparantie van bedrijven over welke data ze over hen verzamelen;
- 46% stoort er zich aan dat oude persoonsgegevens ongecontroleerd blijven circuleren;
- 55% is bezorgd dat hun persoonlijke gegevens niet veilig worden bewaard door de websites en apps die ze gebruiken;
- 8 op 10 wenst een overzicht van wie welke persoonlijke gegevens van hen heeft;
- 68% zou graag ook meer controle krijgen over die persoonlijke gegevens.

De Vlaamse Regering legde in haar regeerakkoord 2019-2024 de ambitie vast om Vlaanderen een voortrekker te laten worden op het vlak van toepassingen in de nieuwe data-economie. Dit beleidskader wordt verder geconcretiseerd in het Programma Vlaanderen Radicaal Digitaal II en het Vlaamse Relanceplan, waarin de Vlaamse overheid bevestigt dat burgers (hetgeen de natuurlijke personen en bedrijven omvat) meer controle moeten krijgen over hun eigen data, zodat ze er doelgericht en zelfbewust mee aan de slag kunnen om zo van Vlaanderen een leidende en toonaangevende data-economie en -samenleving te maken. Daarnaast wordt er ook vanuit Europa sterk ingezet op (veilige) datadeling door het ontwikkelen van nieuwe regulering en het creëren van Europese ecosystemen rond datadeeldiensten- en platformen. Zo is o.a. het nieuwe kader voor een Europese Digitale Identiteit geïntroduceerd in juni 2021.

Het Vlaams Datanutsbedrijf zal met zijn producten en diensten een belangrijke rol spelen binnen Vlaanderen. De markt en de technologie waarop het Vlaams Datanutsbedrijf wil inzetten zijn namelijk nog in volle ontwikkeling, waardoor de huidige initiatieven vaak slechts deels aan de behoeften van de markt tegemoetkomen. Vaak zijn dit oplossingen gericht op een specifieke doelgroep of bepaald segment, zowel vanuit de overheid als vanuit de private sector. Als overheidsbedrijf kan het Vlaams Datanutsbedrijf vanuit een unieke positie vertrekken, waardoor er ruimte is om zich duidelijk te positioneren in deze markt,

zodat concurrenten het Vlaams Datanutsbedrijf niet als bedreigend ervaren maar wel als aanvullend en als een partner om verder mee te groeien.

Het Vlaams Datanutsbedrijf beoogt ook de rol op te nemen van een intelligente verkeerswisselaar van data, die ervoor zorgt dat er een gelijk data-speelveld is voor alle spelers binnen aangesloten publiek-privaat of privaat-privaat ecosystemen. Het vertrouwen in de data-economie kan worden geborgd en versterkt door het Vlaams Datanutsbedrijf zich als een neutrale derde partij te laten richten op data-deling binnen verticale sectoren, zonder dat burgers, bedrijven, organisaties en overheden in dit ecosysteem de controle over de toegang tot hun data verliezen. Data is de grondstof van de nieuwe maatschappij en economie maar die grondstof moet bewerkt worden, aan kwaliteitsstandaarden beantwoorden om waarde te hebben en moet stromen, zoals andere nutsvoorzieningen. Een digitaal kluzensysteem, toestemmingsmechanismen en een dataverbruiksvergoeding zijn hiervan de hoekstenen.

Het Vlaams Datanutsbedrijf zal deze faciliterende rol vertolken binnen de contouren van de geldende regelgeving inzake privacy en gegevensbescherming. De hierboven omschreven ambities sluiten aan bij de geformuleerde doelstelling van de AVG, die het overkoepelend wettelijk kader vormt voor het verwerken van persoonsgegevens binnen de Europese Unie. Zo beoogt de AVG naast het beschermen van fundamentele rechten en vrijheden van individuen op vlak van privacy ook het faciliteren van een vrij verkeer van persoonsgegevens. Het Vlaams Datanutsbedrijf beoogt in die zin de drempels voor dergelijk vrij verkeer van persoonsgegevens te verlagen met inachtneming van de rechten en waarborgen die de regelgeving aan individuen toekent. Door de controle over de data terug te geven aan de burger door middel van een actief en fijnmazig toestemmingsbeheer, wil het Vlaams Datanutsbedrijf een privacy versterkende rol opnemen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Vertrekkend vanuit bovenstaande vaststellingen en doelstelling voorziet het ontwerp in een machtiging aan de Vlaamse Regering om, binnen de in het ontwerp vastgelegde voorwaarden, een naamloze vennootschap op te richten, genaamd Vlaams Datanutsbedrijf, die tot doel heeft om datagegevens vlot en veilig te laten stromen en om deze datagegevens optimaal te laten samenwerken in de markt met het oog op het duurzaam stimuleren van de Vlaamse data-economie.

De doelstelling van het Vlaams Datanutsbedrijf bestaat er in dit licht o.m. in (i) om data vindbaar en interoperabel beschikbaar te maken en data-samenwerking tussen de betrokken partijen te faciliteren, (ii) het inzetten op dienstverlening teneinde de waarde en de kwaliteit van data te verhogen, de data-infrastructuur en data-vaardigheden in Vlaanderen uit te bouwen en de ontwikkeling van publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosystemen te ondersteunen en te realiseren en (iii) het meebouwen aan een ecosysteem van datakluzen die burgers de regie verleent over de eigen data en derhalve vertrouwensversterkend kan werken.

Daarbij wordt het Vlaams Datanutsbedrijf ook concreet belast met taken van algemeen belang die zullen bijdragen aan het realiseren van die doelstellingen en het concretiseren van die doelstelling:

- De uitvoering van haalbaarheidsanalyses en onderzoeken met betrekking tot de digitale transformatie van publiek-privaat datagedreven

- ecosystemen;
- De ontwikkeling en het beheer van een systeem voor het veilig delen van persoonsgegevens op basis van toestemming. Dit systeem bevat onder meer de faciliteiten voor de decentrale opslag van persoonsgegevens of de koppeling naar de achterliggende gegevensbron, het beheer van de toestemming van de burger, de aansluiting van gegevensbronnen met hun afnemers, de voorziening van een interface en de audit-logging instrumenten om de transacties op het systeem te monitoren – daarbij verloopt de gegevensdeling tussen de overheidsentiteiten en het systeem steeds via het agentschap Digitaal Vlaanderen;
- De ontwikkeling en het beheer van een systeem voor geïntegreerde raadpleging van de metagegevens van de overheidsinstanties;
- De ontwikkeling en het beheer van een systeem voor de decentrale verwerking van aanvragen tot raadpleging en geïntegreerde deling van gegevens die zijn opgenomen in gegevensbronnen voor zover de deling van gegevens kadert binnen een publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosysteem;
- De ontwikkeling en het beheer van een systeem dat, met het oog op de totstandkoming van een duurzaam economisch model ten behoeve van de voormelde systemen, zorg draagt voor de afwikkeling van de transacties tussen de betrokken partijen en dat de eventuele verschuldigde vergoeding verwerkt die volgt uit de toegang tot de systemen;
- Het Vlaams Datanutsbedrijf neemt de taken over van het Agentschap Digitaal Vlaanderen bedoeld in artikel 4 van het KLIP-decreet;
- Het Vlaams Datanutsbedrijf is actief inzake de ontwikkeling en beheer van een systeem voor het leveren van een digitale identiteit op verzoek van de burger.

Eén van de initiatieven die het Vlaamse Datanutsbedrijf onderneemt en die past in het decentrale verwerking van informatieaanvragen/doorgifte van gegevens is de ontwikkeling en exploitatie van het Vastgoedinformatieplatform. Met dit project wordt ingegaan op de vraag van de vastgoedmakelaars, de Federatie van het Belgisch Notariaat en de Vlaamse overheid en lokale besturen om de gegevensuitwisseling in het kader van vastgoedtransacties in Vlaanderen te vereenvoudigen en te digitaliseren.

Wat betreft het veilig delen van persoonsgegevens op basis van toestemming wordt door het Datanutsbedrijf bijvoorbeeld onderzocht op welke manier de burger het nieuwe en officieel domicilieadres – na verhuis – kan delen met organisaties waartoe de burger verzocht heeft om de datadeling uit te voeren. De datadeling die daarbij plaatsvindt tussen Vlaamse instanties en het systeem van het Datanutsbedrijf voor het veilig delen van persoonsgegevens op basis van toestemming, verloopt via de Vlaamse Dienstenintegrator, uitgevoerd door het agentschap Digitaal Vlaanderen.

Met betrekking tot de datadeling tussen Vlaamse instanties en het systeem van het Datanutsbedrijf hanteert Digitaal Vlaanderen de volgende governance:

- Digitaal Vlaanderen beheert de spelregels voor de ecosysteem actoren waaronder de leveranciers van gekoppelde toepassingen die gebruik wensen te maken van overheidsdata.

- Digitaal Vlaanderen is verantwoordelijk voor het kader voor het ontwikkelen van normen en standaarden voor het ecosysteem.
- Digitaal Vlaanderen beheert het register van ecosysteem actoren die gebruik wensen te maken van overheidsdata en wijst op hun rechten, plichten en de privacy versterkende mogelijkheden van het ecosysteem.

Het Vlaams Datanutsbedrijf stelt elke burger een actief toestemmingsbeheer ter beschikking waarbij de burger steeds zelf actief toestemming kan geven voor alle data die hij wenst te delen met een derde partij. Daarbij krijgt de burger voorafgaand aan de datadeling een duidelijk en volledig overzicht van welke concrete data gedeeld zullen worden. De burger heeft hierbij de mogelijkheid om het datadelen alsnog niet te laten doorgaan. Bovendien heeft de burger steeds een helder en duidelijk overzicht van welke data met welke derde partijen wordt gedeeld. Elke gegeven toestemming kan door de burger ook op ieder moment worden ingetrokken, waarna de datadeling meteen gestopt wordt. Op die manier garandeert het actief toestemmingsbeheer dat elke burger regie houdt over zijn eigen gegevens.

Daarnaast zal het Vlaams Datanutsbedrijf ook de bijzondere opdrachten uitvoeren die aansluiten bij zijn doelstelling of taken van algemeen belang en die bij decreet of door de Vlaamse Regering worden toegewezen aan het Vlaams Datanutsbedrijf. Teneinde zijn faciliterende rol ten aanzien van burger te verwezenlijken zal het Vlaams Datanutsbedrijf decretaal gehouden zijn tot het ingaan op verzoeken van de (natuurlijke persoon-)burger om zijn of haar persoonsgegevens te ontsluiten.

Het ontwerp legt zodoende het initiatief en de autonomie bij de burger om gebruik te maken van de mogelijkheden die het Vlaams Datanutsbedrijf biedt. Om de rechten en vrijheden van burgers die beroep doen op het Vlaams Datanutsbedrijf te vrijwaren, zal het Vlaams Datanutsbedrijf erop toe zien dat elke gepaste maatregel zal genomen worden in het licht van de toepasselijke regelgeving. Zo zal het Vlaams Datanutsbedrijf een gegevensbeschermingseffectbeoordeling ondernemen indien het van oordeel is dat de geplande verwerking een verhoogd risico inhoudt voor individuen. Daarnaast zal het Vlaams Datanutsbedrijf voorzien in de aanstelling van een functionaris voor gegevensbescherming die onafhankelijk zijn of haar taak vervult.

C. Totstandkomingsprocedure

A. Advies SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen)

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gaf advies [...] op [...].

B. Advies Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) gaf advies [...] op [...].

C. Advies Raad van State

De Raad van State gaf advies nr. [...] op [...].

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt een aangelegenheid die zowel behoort tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest als van de Vlaamse Gemeenschap.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen bijzondere toelichting.

Artikel 2

In dit artikel worden een aantal begrippen, die in het ontwerp van decreet gehanteerd worden, gedefinieerd.

1° agentschap Digitaal Vlaanderen: verwijst naar het agentschap Digitaal Vlaanderen, vermeld in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 houdende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Digitaal Vlaanderen en de vaststelling van de werking, het beheer en de boekhouding van het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen;

2° algemene verordening gegevensbescherming: deze definitie herneemt de officiële verwijzing naar Verordening (EU) nr. 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016;

3° betrokkene: deze definitie verwijst naar de betrokkene zoals vermeld in artikel 4, 1), van de algemene verordening gegevensbescherming;

4° burger: burger, vermeld in artikel I.4, 7°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018;

5° metagegevens: metagegevens verwijst naar de documentatie die beschrijft welke de inhoud en de frequentie van actualisering van de gegevensbron is en op welke technische wijze ze kan benaderd en ontsloten worden. Er kan niet worden verwezen naar de definitie van metadata, vermeld in artikel II.54 van het Bestuursdecreet, omdat die definitie beperkt is tot bestuursdocumenten terwijl de scope van het Vlaams Datanutsbedrijf breder is dan bestuursdocumenten;

6° elektronische dienst: de verwerking van de gegevens die zich in gegevensbronnen bevinden of de verwerking van de aanverwante metagegevens door middel van een computertoepassing;

7° data: gegevens in een gegevensbron, metagegevens of gegevens van een elektronische dienst;

8° persoonsgegevens: deze definitie verwijst naar de gegevens zoals vermeld in artikel 4, 1), van de algemene verordening gegevensbescherming;

9° verwerking: deze definitie verwijst naar een verwerking zoals vermeld in artikel 4, 2), van de algemene verordening gegevensbescherming;

10° verwerkingsverantwoordelijke: deze definitie verwijst naar een verwerkingsverantwoordelijke zoals vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming;

11° toestemming: deze definitie verwijst naar het begrip toestemming als vermeld in artikel 4) 11, van de algemene verordening gegevensbescherming;

12° datagedreven ecosysteem: deze definitie verwijst naar het geheel van gegevensuitwisselingen en interacties tussen dataleveranciers en dataafnemers, via een dataplatform. Dit kunnen zowel overheidsinstanties als niet-overheidsinstanties zijn. De datagedreven ecosystemen die het Vlaams Datanutsbedrijf ontwikkelt en beheert zijn daarbij gefocust op publiek-private en privaat-private datadeling. De interacties tussen overheidsinstanties

onderling is de bevoegdheid van het agentschap Digitaal Vlaanderen.;

13° overheidsinstanties: deze definitie verwijst naar het begrip overheidsinstanties, vermeld in artikel I.3 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018;

14° Vlaamse instanties: deze definitie verwijst naar (1) de instanties van de Vlaamse overheid, vermeld in artikel I.3, 1°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 en (2) de instellingen met een publieke taak, vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, althans in de mate ze afhangen van de Vlaamse overheid en/of een of meer andere instellingen met een publieke taak die afhangen van de Vlaamse overheid. Deze laatste categorie gaat aldus om de instellingen die naast het feit dat ze zijn opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn en over rechtspersoonlijkheid beschikken, beantwoorden aan een van volgende kenmerken:

- 1) ofwel worden ze voor meer dan de helft gefinancierd door de Vlaamse overheid of door één of meer andere instellingen met een publieke taak die afhangen van de Vlaamse overheid;
- 2) ofwel hebben de Vlaamse overheid of één of meer andere instellingen met een publieke taak die afhangen van de Vlaamse overheid meer dan de helft van de stemmen in de raad van bestuur;
- 3) ofwel staat hun beheer onder toezicht van de Vlaamse overheid of één of meer andere instellingen met een publieke taak die afhangen van de Vlaamse overheid.

De instanties die afhangen van de lokale besturen zijn hieronder aldus niet vervat. Het begrip Vlaamse instantie in het ontwerpdecreet omvat elk van deze onder (1) en (2) bedoelde entiteiten.

Hoofdstuk 2. Oprichting, vorm en benaming

Artikel 3

Teneinde de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest toe te laten de in de algemene toelichting vooropgestelde doelstellingen te realiseren, is het noodzakelijk om te voorzien in (de machtiging aan de Vlaamse Regering tot) de oprichting van een Vlaams Datanutsbedrijf. Er wordt hierbij geopteerd om de machtiging te verlenen voor de oprichting van en deelname in een naamloze vennootschap. Deze rechtsvorm is het meest gekend in de marktomgeving waarin het Vlaams Datanutsbedrijf zal opereren en is ook binnen overheidscontext een gekende rechtsvorm. De alternatieven (zoals een BV of een CV) zijn veel minder gekend en bieden ook geen operationele voordelen.

Het Vlaams Datanutsbedrijf wordt geconcipeerd als een privaatrechtelijke entiteit, buiten het Bestuursdecreet. Er is immers voor gekozen om het Vlaams Datanutsbedrijf op te richten als een Vlaamse rechtspersoon met publieke taak (instelling met publieke taak als vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet) maar niet als een 'privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap' (art. III.14 e.v. Bestuursdecreet). Het voorgaande betekent allerminst dat het Vlaams Datanutsbedrijf na oprichting volledig zou ontsnappen aan de bepalingen van het Bestuursdecreet en het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (e-govdecreet).

Het Vlaams Datanutsbedrijf zal immers bij zijn oprichting aan de kenmerken voldoen van een 'instelling met een publieke taak'. Het zal immers onder controle staan van de Vlaamse overheid en minstens één taak behartigen die niet louter commercieel is. Aldus zullen het Bestuursdecreet (deels) en het e-govdecreet (volledig) van toepassing zijn op het Vlaams Datanutsbedrijf.

Aangezien als bedrijf gepositioneerd tussen de overheid en de privé (en met de roeping om ook op te treden tussen en op de private markt) is het niet aangewezen om het bedrijf te onderwerpen aan een aantal zuiver administratiefrechtelijke verplichtingen van het Bestuursdecreet. De organisatie en het opzet van het Vlaams Datanutsbedrijf is immers moeilijk af te stemmen op bepaalde van deze verplichtingen.

Het Vlaams Datanutsbedrijf wordt daarom onder het Bestuursdecreet gebracht als 'instelling met publieke taak' (en niet als private EVA). Hierdoor is er bovendien ook meer zekerheid en flexibiliteit naar de toekomst toe. Zo staat dan vast dat administratiefrechtelijke regelgeving die het personeel toepassingsgebied afbakt op basis van de definities 'Vlaamse overheid' of 'Vlaamse administratie' uit het Bestuursdecreet, niet automatisch en ongewild mee het Vlaams Datanutsbedrijf vatten. Er wordt aldus vermeden dat de autonomie en flexibiliteit van werken die vereist is in de snel ontwikkelde omgeving waarin het Vlaams Datanutsbedrijf zal opereren, wordt uitgehold. Tot slot laat die keuze ook toe rekening te houden met de diversiteit aan taken van het Vlaams Datanutsbedrijf. Deels gaat het immers om openbare taken maar daarnaast (en op termijn ook vooral) om commerciële activiteiten. Op termijn heeft het Vlaams Datanutsbedrijf inderdaad de roeping om zich te ontwikkelen tot een meer marktgericht bedrijf.

De inschakeling in het Bestuursdecreet als "instelling met publieke taak" staat toe om hiermee rekening te houden. Zo zijn die instellingen onder het Bestuursdecreet voor een aantal regelingen enkel onderworpen bij het uitoefenen van hun publieke taken en niet voor de commerciële activiteiten. Bij een kwalificatie als (private) EVA zou het Vlaams Datanutsbedrijf daarentegen voor al haar activiteiten aan het Bestuursdecreet onderworpen zijn, ook voor de zuiver commerciële. Dit zou niet alleen onnodig zijn, maar ook de verdere ontwikkeling van het Vlaams Datanutsbedrijf ernstig hinderen.

Deze keuze is ingegeven door de strategische positionering van het Vlaams Datanutsbedrijf ten aanzien van alle betrokken actoren en de noodzaak van maximale flexibiliteit. Het Vlaams Datanutsbedrijf moet voor het welslagen van zijn missie beschikken over voldoende autonomie om in te spelen op de markt en innovatie. Het Vlaams Datanutsbedrijf zal, in het kader van zijn taken van algemeen belang maar ook meer algemeen in het kader van de initiatieven die zij onderneemt ter realisatie van zijn doelstellingen, diensten aanbieden aan een grote diversiteit van actoren. Het Vlaams Datanutsbedrijf moet daarbij ook "herkenbaar" zijn voor elk van hen, zowel de burger, andere overheidsinstanties maar ook voor de partners van het bedrijfsleven. Daarbij combineert het Vlaams Datanutsbedrijf strategische doelstellingen die uitgaan van financiële autonomie en levensvatbaarheid met toewijding aan de zijn toevertrouwde taken van algemeen belang. De keuze sluit tevens aan bij de wens om het Vlaams Datanutsbedrijf daarnaast ook in de mogelijkheid te stellen om (desgevallend via dochterondernemingen) commerciële activiteiten te ontwikkelen. De nood aan meer flexibiliteit voor de ontwikkeling van innovatieve toepassingen met een competitieve 'time-to-market' en op basis van duurzame verdienmodellen samen

met private partners volgt uit de finaliteit van het Datanutsbedrijf, met name de ontwikkeling en relance van de Vlaamse data-economie. Dit is moeilijk te realiseren vanuit een klassieke overheidsentiteit.

Mede in het licht van die eigenheden van de sector waarin het Vlaams Datanutsbedrijf optreedt en de nood aan maximale flexibiliteit en eenduidigheid omtrent zijn statuut, is het wenselijk om het Vlaams Datanutsbedrijf op te richten als een Vlaamse rechtspersoon met publieke taak (instelling met publieke taak als vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet) en is er geopteerd voor een specifiek decretaal kader waarin o.m. is voorzien in (i) een nauwkeurige maar tegelijk ruime omschrijving van de doelstelling van het Vlaams Datanutsbedrijf, (ii) de toekenning aan het Vlaams Datanutsbedrijf van welomschreven taken van algemeen belang (iii) de onderdelen die (minstens) deel dienen uit te maken van de tussen het Vlaams Datanutsbedrijf en het Vlaamse Gewest af te sluiten samenwerkingsovereenkomst en (iv) de vereiste dat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest samen te allen tijde, direct of indirect, dient te beschikken over ten minste de helft plus één van de aandelen in het Vlaams Datanutsbedrijf.

Hoofdstuk 3. Doelstellingen en taken van algemeen belang

Artikel 4

Dit artikel beschrijft de doelstellingen van het Vlaams Datanutsbedrijf. De doelstelling van het Vlaams Datanutsbedrijf bestaat er in het algemeen in om data vlot en veilig te laten stromen en te laten samenwerken in de markt met het oog op het duurzame wijze stimuleren van de Vlaamse data-economie. De doelstellingen van het Vlaams Datanutsbedrijf zijn inzonderheid:

1° data vindbaar maken, interoperabel beschikbaar maken en data-samenwerking tussen partijen te faciliteren;

2° inzetten op dienstverlening teneinde de waarde van data te verhogen, de data-infrastructuur en data-vaardigheden in Vlaanderen verder uit te bouwen en de ontwikkeling van publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosystemen te ondersteunen en te realiseren;

3° het meebouwen aan een publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosysteem van datakluzen die burgers (zoals gedefinieerd in artikel I.4, 7° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018) de regie verlenen over de eigen data.

In het kader van de hierboven weergegeven doelstellingen, is het Vlaams Datanutsbedrijf in de eerste plaats belast met een aantal taken van algemeen belang die kaderen binnen de in de algemene toelichting toegelichte doelstellingen en die verder ook aansluiten bij de doelstellingen van het Vlaams Datanutsbedrijf.

Voor een bespreking van deze taken van algemeen belang wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5 van het ontwerp.

Het ontwerp voorziet verder in de mogelijkheid in hoofde van de Vlaamse Regering om, binnen de in artikel 4 van het ontwerp vastgelegde krijtlijnen, de doelstelling van het Vlaams Datanutsbedrijf nader te bepalen. Zulks zal met name gebeuren via de statuten van het Vlaamse Datanutsbedrijf, die de doelstelling – binnen de contouren vastgesteld door dit decreet –nog verder kunnen concretiseren en bepalen.

Ter verwezenlijking van zijn doelstellingen, kent het ontwerp aan het Vlaams Datanutsbedrijf de mogelijkheid toe om deel te nemen aan andere binnenlandse en buitenlandse rechtspersonen en samenwerkingsverbanden. Dit sluit ook naadloos aan bij de visie dat het Vlaams Datanutsbedrijf ook concrete diensten moet kunnen aanbieden en commercialiseren die verenigbaar zijn met zijn doelstellingen. Zij moet daarbij de mogelijkheid hebben om deze activiteiten te verrichten via dochterondernemingen.

Tot slot bepaalt het ontwerp dat het Vlaams Datanutsbedrijf naast de in artikel 5 van het ontwerp bedoelde taken ook activiteiten, taken en bedrijvigheden kan ontwikkelen die rechtstreeks of onrechtstreeks verenigbaar zijn met zijn doelstellingen. Deze andere activiteiten, taken en bedrijvigheden vallen buiten het toezichtmechanisme zoals o.m. in de samenwerkingsovereenkomst zal worden uitgewerkt.

Artikel 5

De eerste paragraaf van het ontwerp belast het Vlaams Datanutsbedrijf met een aantal taken van algemeen belang. Deze taken van algemeen belang worden uitdrukkelijk opgenomen in het ontwerp en zijn achtdelig:

1° de uitvoering van haalbaarheidsanalyses en onderzoeken met betrekking tot de digitale transformatie van publiek-privaat datagedreven ecosystemen.

Hierbij kan gedacht worden aan de uitvoering van haalbaarheidsstudies waarbij de data uitwisseling tussen bijvoorbeeld de bouwsector en andere sectoren (banken, verzekeringen) en overheidsinstanties (vergunningverlenende overheden) vereenvoudigd en gedigitaliseerd wordt.

2° de ontwikkeling en het beheer van een systeem voor het veilig delen van gegevens, inclusief persoonsgegevens, in voorkomend geval op basis van toestemming.

Dit systeem bevat onder meer de faciliteiten voor de decentrale opslag van persoonsgegevens of de koppeling naar de achterliggende gegevensbron, het beheer van de toestemming van de burger, de aansluiting van gegevensbronnen met hun afnemers, de voorziening van een interface en de audit-logging instrumenten om de transacties op het systeem te monitoren. De taak van het Vlaams Datanutsbedrijf doet daarbij geen afbreuk aan de rol van het Agentschap Digitaal Vlaanderen – zo zal de gegevensdeling tussen de overheidsinstanties, vermeld in artikel I.3 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, en het systeem verlopen via het agentschap Digitaal Vlaanderen.

Dit systeem biedt o.m. de faciliteiten voor het veilig beheren van persoonlijke datakluisen, het beheren van de toestemming, een integratieplatform voor het veilig aansluiten van dataleveranciers- en afnemers, een interface en de nodige audit-logging instrumenten om de transacties op het platform te monitoren, edm.

De gegevensdeling waartoe de burger verzoekt via toestemming, kan zowel betrekking hebben op gegevens opgeslagen in gegevensbronnen die door

overheidsinstanties dan wel niet-overheidsinstanties beheerd worden. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het delen van gestructureerde digitale looninformatie van werknemers tussen sociaal secretariaten en banken, mits toestemming van de betrokken burger.

Het Vlaams Datanutsbedrijf voorziet de mogelijkheid dat elke burger die daartoe het initiatief neemt een veilige dataopslag aangeboden kan krijgen.

Met de uitbouw van een aanbod rond persoonlijke datakluisen wil het Vlaams Datanutsbedrijf de privacy van de burger versterken. Meer specifiek zal het Datanutsbedrijf inzetten op een gebruiksvriendelijk instrument waar de burger een helder en leesbaar overzicht heeft van de door hem gegeven toestemmingen voor datadeling en deze ook vlot kan intrekken.

Dit actief toestemmingsbeheer moet ervoor zorgen dat burgers een hogere bewustwording bij het delen van data ervaren. Burgers kunnen zo in de regie komen van een digitaal meer proportionele datadeling dan wat mogelijk is in het geval van analoge datadeling. Zo moet het dankzij de persoonlijke datakluisen van het Vlaams Datanutsbedrijf mogelijk worden voor de burger om bijvoorbeeld niet langer volledige documenten met alle gevoelige gegevens te delen met bedrijven of overheden maar enkel die informatie uit het document die strikt noodzakelijk is voor het verkrijgen van de betrokken dienstverlening of voordelen. Ook de periode waarbinnen de data gedeeld worden, kan via een persoonlijke datakluis door de burger ingesteld worden. Deze datadeling op een 'need-to-know' basis versterkt de privacy van de burger en moet het vertrouwen van burgers in het delen van data met bedrijven gevoelig verhogen.

Het Vlaams datanutsbedrijf zal de nodige governance opzetten om te zorgen dat toepassingen die aansluiten op het platform van het Datanutsbedrijf positief bijdragen aan de opdracht van het Datanutsbedrijf met betrekking tot het versterken van de gegevensbescherming. Bedrijven en toepassingen die het platform van het Datanutsbedrijf willen benaderen om persoonsgegevens op basis van toestemming te verwerken, zullen de redenen voor het gebruik moeten omschrijven en toelichten. De aansluiting op het platform zal tevens een authenticatie van de partijen inhouden. Waar noodzakelijk zullen de betrokken partijen de nodige adviezen bij de diverse DPO's (Data Protection Officer) inwinnen en wordt telkens overwogen of er een DPIA (Data Protection Impact Assessment) moet worden uitgevoerd vooraleer een toepassing kan worden aangesloten op het platform van het Datanutsbedrijf.

3° de ontwikkeling en het beheer van een systeem voor geïntegreerde raadpleging van de metagegevens van de overheidsinstanties.

Het gaat o.m. om beschrijvende metagegevens die afkomstig zijn van zowel private als publieke bronsystemen en die, als bijsluiter van de datadiensten (bv. datasets, webservices, API's, POD-providers, microservices, applicaties en applicaties), beschikbaar wordt voor het zoeken en het verkrijgen van toegang tot, c.q. het gebruik van deze data. Het Vlaams Datanutsbedrijf zal aldus een geïntegreerde raadpleging van metagegevens faciliteren. Het Vlaams Datanutsbedrijf sluit daarbij aan op de taak van het agentschap Digitaal Vlaanderen dat nog steeds de verzameling en het beheer van de metadata op zich

neemt.

4° de ontwikkeling en het beheer van een systeem voor de decentrale verwerking van aanvragen tot raadpleging en geïntegreerde deling van gegevens die zijn opgenomen in gegevensbronnen voor zover de deling van gegevens kadert binnen een publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosysteem.

Concreet wordt er gewerkt aan het vastgoedinformatieplatform dat een data-snelweg moet realiseren tussen overheden en de vastgoedprofessionals. Dit platform zal de geïntegreerde aanvraag en verwerking van gegevens uit gegevensbronnen van de overheid toelaten, in de context van publiek-privaat of privaat-privaat datagedreven ecosysteem waarbij de interacties niet gericht zijn op overheidsinstanties.

Bijkomend wordt er in dat kader aan gedacht om een dataplatform voor de publicatie van snel evoluerende sensordata te ontwikkelen, bijvoorbeeld in de context van slimme mobiliteit.

5° de ontwikkeling en het beheer van een systeem dat, met het oog op de totstandkoming van een duurzaam economisch model ten behoeve van de in paragraaf 1 van dit artikel bedoelde systemen, zorg draagt voor de veilige afwikkeling van de transacties tussen de betrokken partijen en dat de eventueel verschuldigde vergoeding verwerkt die volgt uit de toegang tot die systemen.

Hierbij moet gedacht worden aan de implementatie van de weerhouden verdienmodellen in de systemen van het Datanutsbedrijf. Concreet moet bijvoorbeeld voor een transactie gebaseerd verdienmodel de nodige voorzieningen getroffen worden om het werkelijk vastgesteld verbruik van de systemen aan de hand van transacties, af te handelen volgens de overeengekomen voorwaarden van het verdienmodel, tot en met de betaling door de gebruiker op basis van een factuur of schuldvordering.

6° de uitoefening van de taken bedoeld in artikel 4 van het KLIP-decreet.

Gegeven de doelstellingen van het Vlaams Datanutsbedrijf is het aangewezen de taken die momenteel door het Agentschap Digitaal Vlaanderen en het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen worden uitgeoefend in het kader van het KLIP-decreet toe te vertrouwen aan het Vlaams Datanutsbedrijf.

7° de ontwikkeling en het beheer van een systeem voor het leveren van een digitale identiteit op verzoek van de burger.

Meer concreet voorziet het Datanutsbedrijf in een systeem dat de burger kan inrichten tot een persoonlijke afgeschermd digitale 'portefeuille' waarin hij zijn persoonlijke- en identiteit gegevens beschikbaar heeft en veilig kan delen op basis van toestemming.

Burgers hebben door het systeem de mogelijkheid om in de digitale online wereld - vrij van landsgrenzen - unieke identificatoren te maken en te beheren alsook om identiteit data veilig op te slaan. Zo kunnen ze een eigen digitale online identiteit beheren en gebruiken zonder afhankelijk te zijn van een centrale autoriteit die dit

binnen de contouren van één land organiseert.

Burgers kunnen gegevens, of een subset ervan, via dit aanbod op basis van toestemming, en dus onder eigen beheer en controle, al dan niet tijdelijk beschikbaar stellen aan derden in kader van openbare en/of particuliere digitale dienstverlening waarvan de burger op basis van toestemming expliciet stelt gebruik van te willen maken.

8° het uitvoeren van de bijzondere opdrachten die aansluiten bij zijn doelstellingen of de taken en die bij decreet dan wel door de Vlaamse Regering worden toegewezen aan het Vlaams Datanutsbedrijf.

De tweede paragraaf van het ontwerp voorziet dat de entiteiten van de Vlaamse overheid zoals bedoeld in art. I.3 1° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 alsook de instellingen met een publieke taak in de zin van art. I.3, 6 °, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 die afhangen van de Vlaamse overheid gebruik maken van het in paragraaf 1, 2° van het ontwerp bedoelde systeem voor het delen van de door deze entiteiten beheerde persoonsgegevens met derden op basis van toestemming van de burger van de door deze entiteiten beheerde persoonsgegevens met derden. Aldus wordt gewaarborgd dat elke nieuwe toepassing op een vlotte en veilige manier kan communiceren met een systeem voor het delen van persoonsgegevens. Op die manier kunnen de ambities en doelstellingen maximaal worden gerealiseerd. Bovendien moet dit vermijden dat diverse entiteiten van de Vlaamse overheid en de ervan afhankende instellingen met een publieke taak zelf investeren in systemen die door het Vlaams Datanutsbedrijf al worden gerealiseerd. Het ontwerp voorziet in dit verband tevens dat het Vlaams Datanutsbedrijf ertoe gehouden is om, onder de in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegde voorwaarden, deze entiteiten daartoe de nodige ondersteuning te bieden. Op heden wordt geen verplichting ingeschreven voor de lokale besturen en de daarvan afhankende instellingen met een publieke taak om gebruik te maken van het door het Vlaams Datanutsbedrijf ontwikkelde systeem. Wel kan de Vlaamse Regering in de samenwerkingsovereenkomst reeds maximale aandacht vragen voor de ondersteuning van de lokale overheden en de daarvan afhankende instellingen met een publieke taak. In de toekomst kan geëvalueerd worden of een uitbreiding van het toepassingsgebied van artikel 5 § 2 van het ontwerp aangewezen is.

De derde paragraaf van het ontwerp machtigt de Vlaamse Regering om bovenstaande taken van algemeen belang nader te specificeren in de samenwerkingsovereenkomst.

De vierde paragraaf van het ontwerp bepaalt dat de Vlaamse Regering het Vlaams Datanutsbedrijf kan machtigen om, in voorkomend geval onder de bijzondere voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt, een rechtspersoon waarin het Vlaams Datanutsbedrijf deelneemt te betrekken bij de uitvoering van zijn taken van algemeen belang.

Hoofdstuk 4. Samenwerkingsovereenkomst

Artikel 6

Dit artikel bepaalt dat het Vlaams Datanutsbedrijf een samenwerkingsovereenkomst sluit met de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van de in artikel 5 van het ontwerp bedoelde taken van algemeen belang waarmee het Vlaams Datanutsbedrijf krachtens dit ontwerp wordt belast.

Hoofdstuk 5. Aandelen

Artikel 7

Dit artikel de waarborgt de meerderheidspositie van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, die samen steeds direct of indirect dienen te beschikken over ten minste de helft plus één van de aandelen van het Vlaams Datanutsbedrijf.

Op korte termijn is geen private deelneming in het Vlaams Datanutsbedrijf vooropgesteld. Er is daarnaast wel de mogelijkheid ingeschreven in het voorliggend ontwerp voor het Vlaams Datanutsbedrijf om zelf dochterondernemingen op te richten en op dat niveau participatie na te streven van extern privaat kapitaal voor de verdere uitbouw van commerciële activiteiten. Het valt ook niet uit te sluiten dat op termijn ook andere overheden (bv. op lokaal niveau) bij de werking van het Vlaams Datanutsbedrijf kunnen worden betrokken.

Hoofdstuk 6. Werkingstoelage

Artikel 8

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 7. Terbeschikkingstelling van personeel

Artikel 9

Het ontwerp voorziet in een machtiging in hoofde van (i) de Vlaamse Regering en (ii) de rechtspersonen die ressorteren onder de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest om personeel ter beschikking te stellen aan het Vlaams Datanutsbedrijf teneinde het Vlaams Datanutsbedrijf, minstens in een aanvangsfase en zolang het Vlaams Datanutsbedrijf over onvoldoende eigen personeel beschikt, te ondersteunen in zijn werking.

De voorwaarden en nadere modaliteiten van deze terbeschikkingstelling worden bepaald in de samenwerkingsovereenkomst.

Uiteraard zal het Vlaams Datanutsbedrijf daarnaast ook zelf contractueel personeel kunnen aanwerven.

Hoofdstuk 8. Toezicht

Artikel 10

Er worden bij besluit van de Vlaamse Regering op voordracht van de Vlaamse minister, bevoegd voor de digitalisering, en op voordracht van de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begroting, twee

regeringscommissarissen aangesteld die toezicht houden op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het Vlaams Datanutsbedrijf met het recht, de statuten en de samenwerkingsovereenkomst.

Dit artikel regelt nader de rol en werking van voornoemde regeringscommissarissen.

Hoofdstuk 9. Verwerking van gegevens

Afdeling 1. Mededelen van gegevens aan het Vlaamse Datanutsbedrijf

Artikel 11

Dit artikel verduidelijkt dat de Vlaamse instanties gehouden zijn tot mededeling van zijn persoonsgegevens aan het Vlaams Datanutsbedrijf via het agentschap Digitaal Vlaanderen dat de functie van dienstenintegrator vervult, op voorwaarde dat de betrokken burger om deze gegevens verzoekt en de betrokken burger het Vlaams Datanutsbedrijf heeft gemachtigd om dit verzoek namens de betrokken burger door te geven. Zoals eerder aangegeven reflecteert dit principe het initiatiefrecht en de autonomie van de burger om zijn persoonsgegevens te laten ontsluiten door het Vlaams Datanutsbedrijf.

De voornoemde mededeling van persoonsgegevens door de Vlaamse instanties gebeurt conform de regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens die van toepassing is bij de mededeling van persoonsgegevens, zoals ze in voorkomend geval op federaal of Vlaams niveau verder is gespecificeerd. Met andere woorden naargelang het geval, worden voorafgaand de nodige protocollen gesloten of beraadslagingen van het informatieveiligheidscomité of machtigingen van het Rijksregister bekomen waarin is vastgelegd onder welke voorwaarden en modaliteiten de mededeling van de gewenste gegevens gebeurt.

Afdeling 2. Mededelen van gegevens door het Vlaamse Datanutsbedrijf

Artikel 12

Dit artikel vormt een spiegelbepaling aan artikel 10 en legt het Vlaams Datanutsbedrijf de verplichting op om in te gaan op het verzoek van de burger om zijn of haar gegevens te ontsluiten aan private of publieke partijen naar Belgisch recht, en in het geval van mededeling van persoonsgegevens mits zijn toestemming. De toestemming gebeurt conform de algemene verordening gegevensbescherming (zie definitie in artikel 2, 11°). Zoals artikel 7 van de voornoemde verordening ook bepaalt, kan de burger zijn toestemming altijd intrekken.

De tweede paragraaf bevestigt eveneens dat de ontvangende entiteiten enkel die gegevens mogen vragen die zij nodig hebben om hun taken te kunnen uitoefenen.

Het Vlaamse Datanutsbedrijf kan in dit verband geen controletaak vervullen, hoogstens een waarschuwingfunctie inbouwen om de burger te informeren in geval van disproportionele datadeling naar één of meerdere ontvangende entiteiten.

Hoofdstuk 10. Verwerking van persoonsgegevens

Artikel 13

In het kader van de gegevensdeling kunnen persoonsgegevens verwerkt worden. Het hoofdstuk dat de verwerking van persoonsgegevens bepaalt, geldt onverminderd de bepalingen inzake verwerking van gegevens in het algemeen gelet op de cruciale en overkoepelende bepalingen die daarin zijn opgenomen.

Artikel 14

Dit artikel verduidelijkt de wettelijke grondslag van de verwerking van de persoonsgegevens en de categorieën van gegevens die worden verwerkt.

De AVG vereist dat de verwerking van persoonsgegevens steeds is gesteund op een wettelijke grondslag zoals voorzien in artikel 6 AVG. Zo voorziet artikel 6.1 (e) in de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken wanneer de verwerking noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.

De term 'verwerking' is een containerbegrip voor een veelheid aan activiteiten toegepast op persoonsgegevens, zoals gedefinieerd in artikel 4.2 AVG en overgenomen in artikel [...] van dit ontwerp van decreet. Het gaat onder meer om het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, wissen of vernietigen van gegevens.

In paragraaf 2 en 3 wordt verduidelijkt welke identificatiemiddelen het Vlaams Datanutsbedrijf kan hanteren.

Artikel 15

Dit artikel verduidelijkt dat het Vlaams Datanutsbedrijf in principe optreedt als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot zijn eigen verwerkingsactiviteiten als vermeld in artikel 5, §1, behoudens specifieke casussen waarin het Vlaams Datanutsbedrijf als verwerker kan optreden. De verantwoordelijke voor de verwerking wordt in artikel 4.7 AVG omschreven als de entiteit die "alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt". De definitie van verwerkingsverantwoordelijke in de AVG voorziet daarnaast in de mogelijkheid om, indien het doel en de middelen bij wet zijn bepaald, de verwerkingsverantwoordelijkheid toe te wijzen aan een entiteit.

De aanduiding van het Vlaams Datanutsbedrijf als verwerkingsverantwoordelijke voor zijn eigen verwerkingsactiviteiten laat onverlet i) dat het Vlaams Datanutsbedrijf toch kan optreden als verwerker ten behoeve van andere verwerkingsverantwoordelijken alsook ii) dat derde partijen die persoonsgegevens meedelen aan of ontvangen van het Vlaams Datanutsbedrijf verwerkingsverantwoordelijke zijn voor hun respectieve verwerkingsactiviteiten.

Artikel 16

Dit artikel verduidelijkt de bewaartermijn van de verwerkte persoonsgegevens. Het

Vlaams Datanutsbedrijf zal de verwerkte persoonsgegevens niet langer bewaren dan nodig om de doeleinden van de verwerking te bereiken. Dergelijke doeleinden dienen gesitueerd te worden binnen de taken van algemeen belang zoals voorzien het ontwerp. Dit vereist een beoordeling geval per geval. Daarnaast zullen persoonsgegevens verwijderd worden wanneer de betrokkene het Vlaams Datanutsbedrijf daarom verzoekt overeenkomstig de daartoe geldende voorwaarden.

Artikel 17

Dit artikel bevestigt dat het Vlaamse Datanutsbedrijf enkel verwerkingsverantwoordelijke is voor zijn eigen verwerkingsactiviteiten, zoals bepaald in artikel 14 - de aanleverende entiteiten zijn verantwoordelijke van de verwerking voor hun eigen verwerkingsactiviteiten, inclusief het aanleveren van de nodige gegevens aan het Vlaamse Datanutsbedrijf.

Daarnaast kwalificeren ook de ontvangende entiteiten als afzonderlijke verantwoordelijken van de verwerking bij het verwerken van de ontsloten persoonsgegevens na ontvangst, daar deze partij zelf het doel en de middelen bepaalt van de verdere verwerking van deze persoonsgegevens.

Hoofdstuk 11. Wijzigingen aan het KLIP-decreet

Artikel 18 tot en met 27

Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 12. Wijzigingen aan het decreet van 15 januari 2016 houdende de oprichting van het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen

Artikel 28

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 13. Slotbepalingen

Artikel 29

Het Vlaams Datanutsbedrijf treedt in de rechten en plichten van Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en van het Eigen Vermogen Digitaal Vlaanderen met betrekking tot de taken die hem in het decreet worden toevertrouwd en voorheen werden opgenomen binnen voornoemde overheden. Omwille van rechtszekerheid wordt de Vlaamse Regering ermee belast de rechten en plichten die nodig zijn voor de taakstelling van het Vlaams Datanutsbedrijf en overgaan op te nemen in een lijst die wordt bepaald door de Vlaamse Regering. De overdracht gebeurt van rechtswege bij de bekendmaking van de lijst door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad en is tegenstelbaar vanaf de dag van die bekendmaking.

Artikel 30

Het ontwerp voorziet in een machtiging aan de Vlaamse Regering om de bestaande

wets- en decreetbepalingen te wijzigen, aan te vullen, te vervangen of op te heffen teneinde deze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van dit ontwerp.

Deze machtiging heeft voornamelijk betrekking op de mogelijkheid in hoofde van de Vlaamse Regering om bestaande wets- en decreetbepalingen te coördineren met de inhoud van dit ontwerp en om deze hiermee terminologisch te aligneren. Deze machtiging beoogt derhalve geen substantiële inhoudelijke aanpassingen van deze wets- en decreetbepalingen.

Het ontwerp stelt uitdrukkelijk voorop dat de door de Vlaamse Regering krachtens dit artikel vastgestelde besluiten ophouden uitwerking te hebben in de mate deze niet bij decreet worden bekrachtigd binnen een termijn van twaalf maanden na de datum van de inwerkingtreding ervan. De bekrachtiging werkt in voorkomend geval terug tot die datum. Tevens voorziet het ontwerp dat deze aan de Vlaamse Regering verleende machtiging beperkt is in de tijd door te expliciteren dat deze machtiging twaalf maanden na de inwerkingtreding van het ontwerp vervalt.

Tot slot voorziet het ontwerp dat de door de Vlaamse Regering krachtens dit artikel vastgestelde besluiten die zijn bekrachtigd door het Vlaams parlement alleen bij decreet kunnen worden gewijzigd, aangevuld, vervangen of opgeheven.

Artikel 31

De Vlaamse Regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van het voorliggende ontwerp.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON